

IDENTITETO POLITIKA – tai praktika, kai politika yra grindžiama asmeninio identiteto suvokimu. Politiniai judėjimai, besiremiantys identitetu, tokie kaip moterų emancipacijos, gėj ir lesbiečių bei juodųjų pilietinių teisių judėjimai rėmėsi prielaida, kad manoma kalbėti apie moteris, gėjus, lesbietes ir juoduosius kaip grupes su savita bendra patirtimi, kad egzistuoja atpažįstamos moterų, gėjų, juodųjų ir pan. tapatybės, ties kuriomis galima solidarizuotis. Pirmiausia identiteto politika pasitelkė etnines ir seksualines mažumas, siekdamas sukurti vienisias ir veiksmingas politines bendruomenes. Šiose bendruomenėse identitetas tapo politiniu veiksmo pavidalu.

Devintame praeito amžiaus dešimtmetyje identiteto politika buvo pasidariusi dominuojančia radikali politinių judėjimų forma JAV ir Didžiojoje Britanijoje. Identiteto politikos išdava buvo dviprasmiška: viena vertus, ji skatino naujų grupių atsiradimą, tokias kaip neįgalieji, atsiradimieji, tačiau, antra vertus, padarė politinį solidarumą tarp skirtingų identiteto grupių sunkiai imanom.

Poststrukturalizmo teoretikai sukritikavo iš anksto egzistuojantį identitetą kaip „natūralų“ pamatą politinei veiklai. Politiniai judėjimai, besiremiantys identitetu, buvo apkaltinti esencializmu. Bet koks identiteto pabrėžimas ir išskilimas pasidarė problematiškas.

Šiuo metu vis labiau nebesutariama dėl paties identiteto kaip socialinio judėjimo pamato reikšmės. Vienos tyrinėtojos ir aktyvistės mano, kad stabilios tapatybės kategorijos turi suteikti pamatą politinei veiklai, kitos teigia, kad tokios kategorijos negali aprašyti žmonių patirties takumo ir daugialypiškumo. Tačiau garsi *queer* studijų atstovė Judith Butler neabejoja, kad identiteto dekonstravimas nereiškia tapatybės dekonstravimo. Pasak jos, dekonstravus identitetą, supolitininamos paties vokos, kuriomis identitetas išsakomas. Butler teigimu, identiteto destabilizavimas, lygi sukonstruotumo ir dirbtinumo atskleidimas yra politiškai subversyvus aktas.

Žinoma marksistė Chantal Mouffe siūlo dar radikalesnį identiteto politikos galimybių. Mouffe manymu, identitetai, kurie mobilizuojami politiniams tikslams (tai gali būti ir lytinis identitetas, ir identitetas, besiremiantis seksualine orientacija ar etniniu bei rasiniu identitetu) nėra tiesioginis vienisio fiksuoto subjektyvumo išraiškos. Priešingai, mūsų subjektyvumai charakterizuotini kaip sudėtingi, daugialypiai ir dinamiški, niekada visiškai neatitinkantys mūsų politinio identiteto. Tad identiteto politika gali būti suvokiama kaip atviras ir potencialiai besikeičiantis solidarumo tinklas. Tai reiškia ir tai, kad, pavyzdžiui, feministinis veiksmas, Mouffe žodžiais tariant, nesiremia kova už moterų teises, bet koncentruojasi ties vis diskursyviais, praktiniais ir socialiniais santykiais, kurie konstruoja „moters“ kategoriją taip, kad ji implikuoja subordinaciją, transformavimą.

Žr. Identitetas, esencializmas, poststrukturalistinė kritika, seksualinės mažumos, queer teorija, Judith Butler.

Literatūra:

Nicholson, Linda, Steven Seidman, ed. *Social Postmodernism: Beyond Identity Politics*. Cambridge: Cambridge UP, 1995.

Ferguson, Russell, Martha Gevers, Trinh T. Minh-ha ir Cornel West, ed. *Out There: Marginalization and Contemporary Cultures*. Cambridge, Mass.: The MIT Press, 1990.

Meyes, Diana Tietjens, ed. *Feminist Social Thought: A Reader*. New York: Routledge, 1997.

A. Tereškinas